

Građanske inicijative
Beogradski centar za ljudska prava
Komitet pravnika za ljudska prava
Helsinški odbor za ljudska prava
Centar za praktičnu politiku

Objasnenje godišnje nagrade Kuće ljudskih prava i demokratije

povodom Međunarodnog dana ljudskih prava

Međunarodni dan ljudskih prava ove godine ne predstavlja povod za svečano obeležavanje i proslavu, već ozbiljnu opomenu i podsećanje da ljudska prava i slobode zahtevaju svakodnevnu i neumornu borbu kako bi se sačuvali od globalnog talasa populizma i autoritarizma koji na ljudska prava gledaju ne kao na civilizacijsko dostignuće, već prepreku apsolutnoj i nesputanoj vlasti. Ljudska prava su tradicionalno prva na udaru kada god se jedno društvo suoči sa ozbiljnim izazovom, a upravo u tim trenucima aktivizam branitelja i braniteljki ljudskih prava postaje nikad potrebniji.

Jedan od temelja demokratskog uređenja svake zajednice, koji se vlast u Srbiji godinama trudi da uruši, jeste sloboda govora, odnosno sloboda mišljenja i izražavanja. Bez te slobode, kao osnovnog preduslova, nema ni slobodnih ljudi, ni slobodnog društva. Pored prava na slobodno iskazivanje sopstvenog mišljenja, bez straha od odmazde ili sankcije, neizostavan deo slobode izražavanja je i pravo na objektivno i blagovremeno informisanje.

Ovo pravo ne podleže cenzuri, i vlast ga ne sme ograničavati – posebno ne pritiscima na novinare i medije. Kroz nesebično zalaganje novinara i medija, sloboda informisanja predstavlja ključnu protivtežu moći. Bez kontrole koju nad radom organa vlasti vrše nezavisni mediji, postojao bi u potpunosti neograničen prostor za zloupotrebe i samovoljno i koruptivno ponašanje državnog vrha.

U trenucima kada se čovečanstvo suočava sa krizom koja ugrožava zdravlje, fizičku egzistenciju ali i uobičajeni način života ljudi, tačne i pravovremene informacije postaju jedan od najvažnijih resursa. Novinari u Srbiji su bili suočeni sa ozbiljnim preprekama u obavljanju svog posla tokom trajanja pandemije korona virusa, a naročito u toku vanrednog stanja.

Iz tog razloga, kao i zbog potrebe da se ohrabri rad novinara koji ne pristaju na cenzuru i koji zbog interesa javnosti uvek preispituju zvanične istine, *Kuća ljudskih prava i demokratije svoju tradicionalnu godišnju nagradu povodom Međunarodnog dana ljudskih prava, ove godine, dodeljuje Nataliji Jovanović, novinarki BIRN-a i autorki teksta koji je razotkrio prikrivanje zvaničnih podataka o broju preminulih od posledica korona virusa.* Njena hrabrost i upornost predstavljaju primer svim novinarima koji ne žele da odustanu od plemenite misije informisanja javnosti i prenošenja istine.

Upravljanju kriznim situacijama ne doprinosi skrivanje istine i lažno umanjivanje izazova sa kojima se moramo suočiti. Upravo to se dogodilo u Srbiji – globalna pandemija virusa praćena je pandemijom lažnih vesti, otvorenim pokušajima cenzure, opstrukcijom rada medija, pre svih onih na lokalnom nivou, i zataškivanjem podataka u cilju prikazivanja lažno bolje slike.

Istraživanje novinarkе BIRN-a Natalije Jovanović, koje je dokazalo da je od javnosti sakrivena informacija da su brojevi zaraženih i preminulih od posledica korona virusa u periodu od 19. marta do 1. juna drastično veći nego što je javnosti predstavljeno, značajno doprinosi prodoru istine i omogućava realno sagledavanje i suočavanje sa problemom, kao osnovnim preduslovom njegovog prevazilaženja.

Istina je lekovita, ali ponekad i bolna zato što razotkriva lepo upakovane ali i opasne zablude. Zbog toga je naša dužnost da podržimo one koji nam omogućavaju pravo na informisanje, i da budemo njihovi saveznici u borbi za pravednije i informisanije društvo.

Zato ovim putem izražavamo i podršku i zahvalnost celom timu BIRN-a, svim Natalijinim kolegicama, kolegama i urednicima. Svima koji, i pored brojnih pritisaka i opstrukcija, dugi niz godina ulažu značajne napore da bi javnost Srbije bila objektivno informisana, ne samo o posledicama pandemije, već i svim drugim važnim društvenim temama.

Zbog trenutne epidemiloške situacije dodela nagrade biće organizovana nakadno.

Kuća ljudskih prava i demokratije je mreža organizacija civilnog društva koje su se okupile da kroz međusobnu saradnju i zajedničke aktivnosti utiču na unapređenje stanja u oblasti ljudskih prava.

Kuću ljudskih prava Beograd čine:

Građanske inicijative

Beogradski centar za ljudska prava

Komiteo pravnika za ljudska prava – YUCOM

Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji

Centar za praktičnu politiku.

